Harri Lehkonen
Hallituksen puheenjohtaja
Suomen Kennelliitto
2.12.2022

Suomen Kennelliitto ry:n lausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:ltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eläinten hyvinvoinnista. Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry on Pohjoismaiden vanhin valtakunnallinen koira-alan asiantuntijajärjestö ja koirien kasvattajien, omistajien ja harrastajien edunvalvoja. Meillä on noin 148 000 henkilöjäsentä sekä yli 2000 jäsenyhdistystä. Suomen Kennelliiton tavoitteena on edistää rekisteröityjen rotukoirien kasvatusta ja terveyttä, monipuolista koiraharrastusta, vaalia suomalaisen koiranjalostuksen perinteitä erityisesti kotimaisten rotujen osalta sekä parantaa koiranpitoa Suomessa. Olemme lausunnossa käsitelleet ehdotusta lähinnä tätä näkökulmasta.

Lakiesitys on hyvin valmisteltu ja jo valmistelutyön aikana on kuultu monin eri tavoin eri toimijoita. Koirien hyvinvoinnin kannalta ehdotuksessa on monia kiitettäviä asioita. Näitä ovat esimerkiksi vaatimus siitä, että ihmisen hoidossa olevan eläimen tulisi voida toteuttaa eräitä olennaisia käyttäytymistarpeitaan sekä sähkö- ja piikkipantojen kielto. On hienoa, että jalostuksen merkitys eläinten hyvinvoinnille on tunnistettu ja Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian sisältöjä on selvästi huomioitu ehdotuksessa.

Kiitämme myös eri viranomaisten valvontavastuiden selkiyttämistä. Lisävaltuudet Tullille eläinten maahantulon valvonnassa ovat tärkeä keino koirien salakuljetuksen ja pentutehtailun torjuntaan. Myös pentutehtaista peräisin olevien koirien ja kissojen kaupan rajoittamiseen pyrkivät säännökset ovat tarpeen. Kaikessa koiran kaupassa ostajan pitäisi pystyä tunnistamaan myyjä samalla tavalla kuin pennun ostaja voi tunnistaa Suomen Kennelliiton alaisuudessa toimivan kasvattajan.

Lakiesityksessä on kuitenkin myös täsmennystä vaativia muotoiluja sekä puutteita. Lisäksi esitys sisältää lukuisia kohtia, joissa on jätetty varauma valtioneuvoston asetukselle. Koska asetusluonnoksia pykälineen ei julkaistu samanaikaisesti lakiehdotuksen kanssa, lausuntovaiheessa ei ole ollut mahdollista arvioida ja kommentoida kokonaisuutta.

Voimassa olevan eläinsuojelulain tavoin lakiehdotus tunnistaa koiran vain yhtenäisenä lajina. Koiran kohdalla olennaiset käyttäytymistarpeet vaihtelevat kuitenkin roduittain.

Lainsäädännössä tulisikin huomioida koirien rodunomaiset tarpeet, sillä ilman mahdollisuutta niiden toteuttamiseen koiran hyvinvointi vaarantuu.

Tilastokeskuksen vuoden 2016 kuluttajatutkimuksen pohjalta saadun, vuonna 2018 täsmennetyn tiedon mukaan Suomessa on noin 700 000 koiraa. Näistä Suomen Kennelliiton rekisterissä on yli 500 000. Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumuksen allekirjoittaneet koirankasvattajat ovat sitoutuneet edistämään terveiden ja hyväluonteisten, käyttöominaisuuksiltaan, rakenteeltaan ja ulkomuodoltaan rodunomaisten koirien kasvattamista. Suomessa on lähes 12 800 kasvattajasitoumuksen allekirjoittanutta koirankasvattajaa, jotka ovat teettäneet ainakin yhden pentueen viimeisen viiden vuoden aikana.

Kasvatustoimintaa ohjaavat Kennelliiton yleinen jalostusstrategia ja rotukohtaiset jalostuksen tavoiteohjelmat, joiden tavoitteena on edistää koirien terveyttä ja hyvinvointia. Suomen Kennelliitto on vahvasti mukana ja tunnustettu vaikuttaja kansainvälisessä ja pohjoismaisessa yhteistyössä koirien terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Tarjoamme jatkossa tietotaitoamme sellaisten asetusluonnosten valmisteluun, joilla on merkitystä erityisesti koirien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiselle sekä koiranpidolle.

Rajat ylittävän laittoman ja epäeettisen koirakaupan kasvu herättää Euroopan laajuisesti kasvavaa huolta. Pentutehtailun ja eläinten salakuljetuksen valvontaan käytännössä liittyy suuria haasteita. Uuden hyvinvointilain puitteissa tulee varmistaa, että viranomaisilla on tarpeeksi tehokkaat keinot puuttua tällaiseen toimintaan.

Uuden lain tuleekin parantaa valvonnan mahdollisuuksia. On olennaista, etteivät lain ja asetusten yksityiskohdat tee valvonnasta liian vaikeaa, saati mahdotonta. Lisäksi on tärkeää, että viranomaisilla on riittävät resurssit valvontaan ja epäkohtiin puuttumiseksi.

Eläinten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää kaikilta lain piiriin kuuluvilta toimijoilta sitoutumista lain tavoitteisiin. Lakiin kirjataan minimivelvoitteet eri toimijoille. Vastuulliset toimijat edistävät eläinten hyvinvointia omavalvonnalla, jolloin eläinten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ovat vielä lakiin kirjattua tiukemmat. Kennelliitto on jo aloittanut eettisen koulutuksen toteuttamisen kokeiden ja kilpaluiden tuomareille, toimitsijoille ja kouluttajille.

Lakiesityksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Laissa tulisi huomioida paremmin se, että lajityypillisten tarpeiden lisäksi myös eri

koiraroduilla on erilaisia rodunomaisia tarpeita. Näiden tarpeiden toteuttaminen on tärkeää koirien hyvinvoinnille.

Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 § Lain yleiset periaatteet

Pidämme erityisen hyvänä, että lakiin on kirjattu vaatimus eläinten kunnioittavasta kohtelusta.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Pidämme hyvänä, että pykälässä on selkeästi määritelty vastuut ja ikärajat vastuulle eläimen hyvinvoinnista ja eläimen luovuttamisesta.

Koiran hyvinvoinnille olisi tärkeää, että viranomaisten neuvontavelvollisuuden lisäksi pykälään kirjattaisiin eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää eläimen hyvästä huolenpidosta.

Eläinten kohtelu

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Hyvä, että pykälässä tuodaan esille rauhallista ja lajinomaista käyttäytymistä hyödyntävää kohtelua. Samaa tulisi soveltaa myös koiran koulutuksessa.

Kannatamme vaatimusta eläimen totuttamiseksi käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin.

13 § Kielletty kohtelu

Pidämme tarpeellisena eläimen värjäämisen kieltoa sen ulkonäön muuttamiseksi. Kielto on tervetullut muutos, mutta kiellon tulisi kattaa kaikki muutkin kemikaalit, joilla tavoitellaan ulkomuodon muuttamista hoitavan tai terveydellisen vaikutuksen sijaan.

Pykälään 13 tulisi lisätä maininta, ettei koiran tavallista rodunomaista käyttöä koiraharrastustoiminnassa katsota eläimen liialliseksi rasittamiseksi. Näin siksi, että eri roduilla on erilaisia käyttötarkoituksia, joiden toteuttaminen on niiden hyvinvoinnille tärkeää. Lisäksi tulisi mainita, ettei normaali koulutus vaikeusastetta asteittain nostamalla olisi luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä. Näissäkin tilanteissa koiraa tulisi pyrkiä suojelemaan vahingoittumiselta.

Toisen momentin perusteluissa mainitaan lisäksi muun muassa se, ettei sillä ole merkitystä, tekeekö eläin suorituksen ilman ohjaajan myötävaikutusta, ja että näin ollen myös esimerkiksi metsästystilanteessa ilman ohjaajan suoraa vaikutusta toimivaa koiraa tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä suojelemaan liialta rasitukselta. Näemme, että erityisesti etsintä- ja metsästystilanteissa koira pystyy ilman ohjaajan myötävaikutusta säätelemään itse rasitustaan. Lain perusteluissa tulisikin mainita, ettei koiran normaali väsyminen rodunomaisessa toiminnassa ole liiallista rasittumista. Muotoilu ”liialta

rasitukselta” tulisikin korvata ”vahingoittumiselta”. Myös todellinen liiallinen rasittuminen sisältyy vahingoittumisen termiin, joten ”vahingoittuminen” on kuvaavampi ilmaus.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Pidämme hyvänä, että eläimen ulkonäön tai käyttäytymisen muuttamiseen pyrkivät leikkaukset tai muuta kipua ja kärsimystä aiheuttavat kosmeettiset toimenpiteet kiellettäisiin. On tärkeää, että lain tulkinnat mahdollistavat muut leikkaukset tai kipua aiheuttavat toimenpiteet silloin, kun ne ovat eläimen hyvinvoinnin kannalta perustellut.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kannatamme sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Pidämme hyvänä, että eläinten hoidossa ja käsittelyssä käytettävien välineiden, laitteiden ja aineiden myyjien ja välittäjien on varmistuttava huolellisuuden ja ammattitaidon nojalla siitä, että välineille, laitteille ja aineille laissa annetut vaatimukset täyttyvät.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Kiitämme sitä, että lakiesitys kieltäisi koirien piikkipannat ja -valjaat sekä sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät, sähköiskun antavat laitteet. Pidämme tärkeänä, että määritellään tarkkaan, mitkä välineet ja laitteet ovat kiellettyjä, jotta tulkinnanvaraa ei jää.

Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Nykyinen eläinsuojelulaki huomioi koiran vain yhtenäisenä lajina. Koirien käyttötarkoitus, olennaiset käyttäytymistarpeet ja siten hoidon yleiset vaatimukset vaihtelevat kuitenkin rodun ja koiran alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan hyvin paljon. Lainsäädännössä tulisi huomioida koirarotujen erilaisuus ja erilaiset käyttötarkoitukset. Jos koira ei pääse toteuttamaan rodunomaisia tarpeitaan, sen hyvinvointi vaarantuu.

Koirien perimä pohjautuu sudentyyppisiin villikoiriin, mutta lajin sisällä rotujen väliset erot ovat merkittäviä. Erilaiset koirarodut ja niille jalostetut ominaisuudet vaikuttavat ratkaisevasti siihen, minkälaisia käytöstarpeita koiralla on, kuinka koira sopeutuu elämään nyky-yhteiskunnassa ja kuinka suuri on esimerkiksi koiran liikunnan tarve.

21 § Ruokinta ja juotto

Ehdotuksen mukaan saatavilla olevaa vettä ei edellytetä sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea

järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mitä nämä pitopaikat ovat.

Lakiesityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen (Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n muuttamisesta) mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien pysyvissä pitopaikoissa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Koiralle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. Imettävillä nartuilla ja vieroittamattomilla koiranpennuilla on kuitenkin aina oltava vettä saatavilla pysyvässä pitopaikassaan.

Esitämme, että asetusluonnoksen tekstiä täydennetään seuraavalla tavalla:

”…jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä ammattimaisilla rekikoiratarhoilla tai muilla kiinteillä koirien ulkotarhoilla pidettävien koirien pysyvissä pitopaikoissa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy.”

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan turvaaminen

Pidämme pykälässä esitettyjä toimia hyvinä ja tarpeellisina. Suomen Kennelliittoa tulee kuulla, kun tarkempia säännöksiä eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastamisesta valmistellaan.

25 § Eläinjalostus

Kirjaus elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen on tärkeää saada lakiin. Nämä ovat myös Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian tavoitteita.

Pykälän toisen momentin ensimmäisessä kohdassa kiellettäisiin sellaisten jalostusyhdistelmien käyttäminen, jotka ”todennäköisesti” periyttäisivät jälkeläisilleen merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavia sairauksia tai muita ominaisuuksia. Ehdotamme tilalle muotoilua, jonka mukaan kiellettyä on sellaisten jalostusyhdistelmien käyttäminen, jotka olemassa olevan tiedon mukaan sisältäisivät keskimääräistä suuremman riskin periyttää jälkeläisilleen merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavia sairauksia tai muita ominaisuuksia. Myös kolmannessa kohdassa ”lisääntymisestä aiheutuu todennäköisesti merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille” ilmaus ”todennäköisesti” tulisi korvata samalla tavalla.

Yksi- ja monigeeniset vakavat, ja kliinisesti merkittävät perinnölliset sairaudet tulisi erotella yksityiskohtaisissa perusteluissa toisistaan tarkemmin. Yksiselitteisiä kantajia voi olla vain yksigeenisissä sairauksissa tai sellaisissa, joihin liittyy jokin sairastumisriskiä merkittävästi lisäävä suurivaikutteinen geeni. Monigeenisten sairauksien osalta on huomioitava paitsi eläimen oma ilmiasu, myös sukulaisten ilmiasut ja sen perusteella

muodostettava arvio eläimen riskistä periyttää tätä sairautta. Eläimen oman, selkeästi sairaan ilmiasun tulee kuitenkin olla jalostuksesta poissulkeva, vaikka lähisuvussa olisi pääasiassa terveitä ilmiasuja.

Näitä asioita ja jalostuskoiran ominaisuuksille asetettuja vaatimuksia on avattu tarkkaan Kennelliiton yleisessä jalostusstrategiassa sekä sovellettu rotutasolle rotukohtaisissa jalostuksen tavoiteohjelmissa. Jalostusstrategia sekä tavoiteohjelmat sisältävät selkeät suositukset jalostukseen käytettävien koirien terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttaville ominaisuuksille. Lisäksi 175 koirarodulla tai rotumuunnoksella on käytössä Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA). Ohjelma sisältää ehtoja rekisteröitävien pentueiden vanhemmille. Ehtoina on esimerkiksi terveystutkimuksia tai geenitestejä rodulle merkittäväksi katsottujen perinnöllisten sairauksien varalta, koiran käyttäytymistä ja luonnetta kuvaavia testejä sekä rajoituksia rekisteröitävien pentueiden sukusiitosasteelle, yksilölle rekisteröitävien jälkeläisten lukumäärälle ja jalostuskoirien alaikärajalle.

Rotukohtaisten ehtojen lisäksi Kennelliitolla on kaikkia rotuja koskevia vaatimuksia esimerkiksi jalostusnartulle rekisteröitävien pentueiden enimmäismäärästä. Lisäksi kahden samaa letaalitekijää kantavan yksilön yhdistäminen on kielletty T-Box -töpöhäntämutaation ja vakavia kehityshäiriöitä aiheuttavan, koiran väriin vaikuttavan merle-tekijän osalta. Kennelliitto ei kuitenkaan pidä tarpeellisena koirien yleisen geenitestauksen laajentamista niin, että se tulee joiltain osin pakolliseksi kaikille jalostukseen käytettäville koirille.

Pykälän toisen kohdan mukaan eläintä ei saa käyttää jalostuksessa, jos ”eläin ei rakenteellisen vian tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisella tavalla”. Tällaista vikaa tai sairautta voi kuitenkin olla vaikea todentaa, joten ehdotamme lisäystä ”tiedossa olevan rakenteellisen vian tai sairauden vuoksi”.

Yksityiskohtaisten perustelujen ensimmäisen kappaleen viimeinen virke ”Hyvinvointihaittaa aiheuttavia ääripiirteitä omaavia eläimiä ei tulisi käyttää jalostukseen, ellei tarkoituksena ole jälkeläisten ominaisuuksien parantaminen tältä osin”, on hankala tulkita. Virkkeen muotoilua tulisi muuttaa yksiselitteisemmäksi.

Ehdotamme korvaavaa muotoilua: ”Hyvinvointihaittaa aiheuttavia ääripiirteitä omaavia eläimiä ei tulisi käyttää jalostukseen, ellei esimerkiksi geenitestauksen avulla tai muutoin voida varmistaa, että haitta ei periydy jälkeläisille tai ellei tarkoituksena ole esimerkiksi roturisteytyksen kautta parantaa jälkeläisten ominaisuuksia tältä osin. Tällöin on kuitenkin aina varmistettava, että lisääntymisestä ei aiheudu eläimelle itselleen näistä ääripiirteistä johtuvaa hyvinvointihaittaa.”

Lakiesityksen perusteluihin pitäisi saada konkreettisempia esimerkkejä kielletyistä jalostusyhdistelmistä. Tulkinta siitä, millaisia merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavat

sairaudet tai muut ominaisuudet ovat, voi vaihdella merkittävästi, jos sairautta tai ominaisuutta ei pystytä konkreettisesti todentamaan. Esimerkiksi ääripiirteitä ei ole riittävän tarkasti kuvattu pykälässä.

Lain perusteluissa tulee käsitellä myös kotieläinrotujen pitämistä suljettuina populaatioina ja tästä johtuvaa perimän kapenemisesta ja sukusiitoksesta aiheutuvaa riskiä eläinten hyvinvoinnille. Suljetussa, geneettisesti pienessä kannassa riski perinnöllisten sairauksien kasautumiselle ja esiintulolle kasvaa. Ehdotetaan lisättäväksi lause: ”Kotieläinroduilla ja muilla ihmisen hoidossa pidettävillä eläinkannoilla tulisi huolehtia kannan riittävästä geneettisestä koosta sairauksien lisääntymisen ja elinvoiman heikkenemisen estämiseksi ja tarvittaessa mahdollistaa populaation ulkopuolelta tuleva geenivirta. Suljettujen populaatioiden sisäinen geenivalikoima on rajallinen.”

Haitallisesti elinvoimaan vaikuttavia väistyviä geenimuotoja on kaikilla yksilöillä, niin ihmisillä kuin eläimilläkin. Paras keino tällaisten vikojen vähentämiseen on perimän monimuotoisuus, joka säilyy vain välttämällä sisäsiitosta ja käyttämällä rotujen eri yksilöitä ja sukuja laajasti jalostukseen. Ehdotamme rajoitusta sisäsiitokselle. Tarvittaessa monimuotoisuutta voidaan lisätä roturisteytyksillä, joita viime vuosina onkin tehty enemmän.

Suomen Kennelliiton yleisessä jalostusstrategiassa todetaan, että sekä nartun että uroksen tulee olla halukas ja kykenevä luonnolliseen astutukseen. Astutus ei saa tapahtua pakottamalla. Tätä lisäystä toivomme myös uuteen lakiin.

On myös koirien hyvinvoinnin kannalta kiitettävää, että lakiin esitetään eläimen omistajan ja pitäjän velvoitetta estää hallitsematon lisääntyminen.

Kennelliiton tulee olla mukana koirien jalostuksen asiantuntijana tarkempien jalostussäännösten valmistelussa.

26 § Löytöeläimet

Lakiesitykseen tehdyt tarkennukset ovat tervetulleita. Löytöeläinten säilytysajan pitäminen 15 vuorokaudessa aiemmin ehdotetun 10 päivän sijaan on tarpeen. Painotamme sitä, että eläinten hyvinvoinnin valvonta tulee voida järjestää myös virka-ajan ulkopuolella. Tämä edellyttää sitä, että valvontaan on riittävästi resursseja.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Pykälässä ei ole selvästi avattu, mitä tarkoitetaan ammattimaisesti tai muuten laajassa mitassa eläimiä pitävän soveltuvalla koulutuksella ja riittävällä pätevyydellä. On epäselvää, mitä ”muilla keinoin osoitettu riittävä pätevyys” merkitsee. Koska tarkoitus

on säätää näistä tarkemmin asetuksella, pidämme tärkeänä, että alan asiantuntijana Suomen Kennelliitto on mukana valmistelussa.

Eläinten pitopaikka

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pidämme tärkeänä sitä, että eläinten pitopaikan vaatimukset on kirjattu säädöksiin riittävän tarkasti. Kennelliitto haluaa olla mukana valmistelemassa tarkempia säännöksiä pitopaikan koosta, materiaaleista, rakenteista ja muista vaatimuksista.

Eläinten tuonti ja luovutus

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

Pentutehtaista peräisin olevien koiranpentujen kauppaa rajoittavat säännökset ovat tarpeellisia. Alle puolivuotiaan koiranpennun maahantuontikielto, jos tarkoitus on myydä koira edelleen neljän kuukauden kuluessa tuonnista, on kuitenkin riittämätön. Yli puolivuotias koira voi hyvinkin olla vielä kauppatavaraa. Ehdotamme, että kahden kuukauden karenssi pidennetään vähintään puoleen vuoteen. Vasta tämä tekisi pentujen salakuljettajien toiminnan kannattamattomaksi.

Painotamme myös sitä, että tämän säännöksen tehokas valvonta edellyttää rajavalvonnan huomattavaa tehostamista, jotta säännös ei jää kuolleeksi kirjaimeksi. Tullille ja muille keskeisille viranomaisille on turvattava riittävät resurssit ja tarpeellinen koulutus tehokkaan valvonnan toteuttamiseen.

40 § Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

Kiitämme sitä, että lakiesityksessä on huomioitu Suomen Kennelliiton jo pitkään esille nostama tarve koirien ja kissojen myynti-ilmoitusten valvonnan tiukentamisesta. Vähimmäissisällöt myynti-ilmoituksiin ovat paikallaan.

Eläinten verkkokauppaan pitäisi saada systemaattisempaa valvontaa. Kaikessa koiran kaupassa ostajan pitäisi pystyä tunnistamaan myyjä samalla tavalla kuin pennun ostaja voi tunnistaa Suomen Kennelliiton alaisuudessa toimivan kasvattajan. Kennelliitto on nostanut monissa yhteyksissä esille myyjän vahvan tunnistautumisen vaatimuksen eläinten verkkokaupassa.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Pidämme hyvänä sitä, että eläimen luovutuksen yhteydessä vastaanottajalle on ilmoitettava kaikki eläimen hyvinvoinnin kannalta oleelliset tiedot. Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumus velvoittaa koirankasvattajan kertomaan koiriensa sairauksista, terveystutkimustuloksista ja ominaisuuksista sekä antamaan koiranostajalle kirjalliset hoito-ohjeet.

42 § Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset

Kannatamme pykälässä mainittuja eläinten kauppaan liittyvien säännösten tiukentamista ja täsmentämistä.

Eläinkilpailut ja -näyttelyt

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä

Eläinkilpailuiden ja -näyttelyiden järjestämistä koskevan sääntelyn tulee varmistaa, että kokeet ja kilpailut toteutetaan siten, että eläinten hyvinvointi turvataan. Samalla sääntelyn tulee kuitenkin olla selkeää, täsmällistä ja oikein mitoitettua niin, että vastuullisilla toimijoilla on mahdollisuus järjestää näitä. Nähdäksemme Kennelliiton hallinnoimat koe- ja kilpailumuodot eivät vaaranna tarpeettomasti eläinten hyvinvointia ja ovat riittävästi säänneltyjä jo nykyisellääänkin.

Koirien koetoiminta on merkittävä ja alati kasvava harrastustoiminnan muoto, ja näyttelykävijöiden määrässä suomalaiset ovat maailman kärkeä. Vuonna 2019 (koronapandemian takia vuosien 2020ja 2021 luvut eivät ole vertailukelpoisia) Suomen Kennelliiton alaisia kokeita järjestettiin yli 20 000, joissa koesuorituksia oli kaikkiaan yli 177 000.

Koiranäyttelyiden perimmäinen ja alkuperäinen tarkoitus on arvioida aikaisempien jalostusvalintojen tuloksia ja siten auttaa kasvattajia työssään. Näyttelyitä järjestettiin vuonna 2019 kaikkiaan 326 ja osallistujia oli yli 186 000.

Mahdollisuus osallistua erilaisiin kokeisiin, kilpailuihin ja näyttelyihin edistää osaltaan koiranpitoa ja kannustaa entisestään ihmisiä panostamaan aikaa ja vaivaa koiransa hyvinvointiin. Osallistujille asetettavat vaatimukset myös kannustavat ihmisiä kouluttamaan koiriansa ja tämä edistää niiden yhteiskuntakelpoisuutta. Omistajan ja koiran välinen aktiivinen ja toiminnallinen suhde myös edistää niin koiran kuin ihmisen hyvinvointia moninaisilla tavoilla.

Kuten lain perusteluissa on tunnistettu, kilpailutilanteeseen liittyy itsessään pyrkimys kannustaa eläintä suoriutumaan parhaan kykyjensä ja osaamisensa mukaisesti. Pelkästään tämän pyrkimyksen ei kuitenkaan voida katsoa olevan uhka eläimen hyvinvoinnille vaan eläinkilpailuiden tai -näyttelyiden järjestämisen tulee olla sinänsä hyväksyttävää ja mahdollista, kuten ehdotuksessa lähtökohtaisesti todetaankin. Eläinkilpailuiden ja -näyttelyiden järjestämistä ohjaava sääntely tulee mitoittaa niin, että kilpailuiden ja näyttelyiden järjestäjälle ei aseteta kohtuuttoman vaivalloisia velvollisuuksia, jotka eivät kuitenkaan olennaisesti lisää eläinten hyvinvointia.

Ensimmäiseen momenttiin tulisi lisätä maininta, ettei kilpailuja, joissa koira toteuttaa sen tavallista rodunomaista käyttötarkoitusta, katsota eläimen hyvinvoinnin tarpeettomaksi vaarantamiseksi.

Kennelliitto huomioi kokeita ja kilpailuja koskevissa säännöissään ja ohjeissaan myös mahdollisuuksien mukaan kohde-eläimet ja niiden hyvinvoinnin.

44 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjän pätevyys

Näkemyksemme mukaan Suomen Kennelliiton hallinnoimien kokeiden, kilpailujen ja näyttelyiden järjestäjät ovat koulutettuja ja päteviä tehtäviinsä.

Kennelliiton vaatima toimihenkilökoulutus sisältää jo nykyisellään koulutuksen nykyisen eläinsuojelulain sisällöstä sekä kuinka tätä tulee valvoa kokeen ja kilpailun aikana. Tämä koulutus toistuu kaikilla koulutustasoilla. Kennelliitto on lisäksi aloittanut eettisen koulutuksen toteuttamisen kokeiden ja kilpaluiden tuomareille, toimitsijoille ja kouluttajille.

Jokaisessa kokeessa ja kilpailuissa on paikalla ylituomari, joka on suorittanut hyväksytysti sekä Suomen Kennelliiton että koemuodoittain rotujärjestöjen tuomarikoulutusohjelmat. Jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on paikalla ylituomarin lisäksi yksi kokeesta vastaava koetoimitsija sekä muita Kennelliiton pätevöimiä toimitsijoita, jotka ovat kaikki koulutettuja tehtäväänsä. Pykälää tulisikin täydentää niin, että valtakunnallisen järjestön tai lajiliiton kouluttamat henkilöt olisivat päteviä näihin järjestäjän tehtäviin.

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Koirakokeiden järjestämisestä vastaavat Suomen Kennelliiton jäsenyhdistykset. Suomen Kennelliiton hallinnoimat kokeet ja kilpailut järjestetään niin, että koiralle ei aiheudu niissä tarpeetonta vaaraa. Tämän pykälän sisältö on jo Suomen Kennelliiton yleisissä kokeita ja kilpailuita koskevissa säännöissä ja ohjeissa sisäänkirjoitettuna.

Koe- ja kilpailupaikan valinnassa otetaan aina huomioon koiran hyvinvointi. Kokeesta vastaava tuomari tarkastaa, ettei koe- tai kilpailupaikka aiheuta koiralle tarpeetonta vaaraa. Lisäksi koe- ja kilpailujärjestäjä sekä viime kädessä kokeen tai kilpailun ylituomari valvoo, että sääolosuhteet ovat sopivat koe- ja kilpailusuoritukselle ja tarvittaessa peruu kokeen. Jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on esillä ja saatavilla lähimmän päivystävän eläinlääkärin tiedot. Lain perusteluissa tulisikin määritellä, että rodunomaiset koirakokeet eivät vaaranna tarpeettomasti eläinten hyvinvointia ja näin ollen niitä saisi järjestää.

46–49 § Ilmoituksenvaraisiin eläinkilpailuihin sovellettavat säännökset

Näkemyksemme on, että Suomen Kennelliiton hallinnoimat kokeet ja kilpailut eivät kuulu ilmoituksenvaraisiin eläinkilpailuihin. Lakiesityksen 46 pykälän mukainen kokeiden

ilmoituksenvaraisuuden pakolliseksi muuttaminen aiheuttaisi lisää byrokratiaa ja kustannuksia muutenkin pienillä resursseilla toimiville järjestäville yhteisöille.

Suomen Kennelliiton hallinnoimissa kokeissa ja kilpailuissa koira ei joudu alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, muulle kivulle tai kärsimykselle. Kokeen ylituomarin on jo Kennelliiton koesääntöjen perusteella keskeytettävä koiran suoritus, jos tällaista havaitaan. Mikäli ylituomari tai vastaava koetoimitsija epäilee tai havaitsee koiraa käytettävän tai kohdeltavan niin, että sen hyvinvointi on tarpeettomasti vaarantunut, siitä tehdään välittömästi ilmoitus Suomen Kennelliitolle. Koe- ja kilpailujärjestäjä sekä ylituomari vastaavat koepöytäkirjasta, johon on kirjattu muun muassa koirien hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kokeessa tai kilpailussa. Koe- ja kilpailujärjestäjä säilyttää pöytäkirjan vähintään vuoden ajan.

Tässä pykälässä määrätään myös kilpailueläinlääkäristä. Suomen Kennelliiton tapahtumissa on koesääntöjen mukaan aina oltava lähimmän päivystävän eläinlääkärin tiedot esillä koko kokeen ajan.

Lakiesityksen 49 pykälän mukainen kirjaamisvelvollisuus täyttyy tällä hetkellä kaikissa Suomen Kennelliiton alaisissa kokeissa ja kilpailuissa. Koirien yksittäiset tulokset kirjataan erilliseen pöytäkirjaan. Ilman kirjattuja tuloksia koirien arviointi ja tulosten vertailtavuus ei ole edes mahdollista. Koirien yksittäisten tulosten lisäksi jokaisesta kokeesta kirjataan kokeen ylituomarikertomukseen jo nyt kaikki se mitä esityksessä on ehdotettu. Tämä koepöytäkirja säilytetään liiton ohjeiden mukaisesti vähintään yhden vuoden tapahtumasta.

Mikäli näitä säännöksiä täydennetään asetuksella tai muilla tarkemmilla ohjeistuksilla, pidämme tärkeänä sitä, että Suomen Kennelliitto on mukana niiden valmistelutyössä.

Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

60 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Pidämme lakiesityksen liitteen 2 mukaisia määritelmiä ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta koiranpidosta riittävinä.

Eläinten lopetus

63 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset
Kannatamme sitä, että eläinten lopettaminen viihdetarkoituksessa kielletään.

Viranomaiset ja niiden tehtävät

71 § Ruokavirasto

Pidämme hyvänä sitä, että viranomaisten tehtäviä selkiytetään.

71 § Aluehallintovirasto

Pidämme hyvänä sitä, että eri viranomaisten tehtäviä selkiytetään.

73 § Tulli

Kannatamme Tullille esitettyjä uusia valtuuksia. Painotamme sitä, että Tullin tulee saada riittävät resurssit eläinten kuljetuksen valvontaan.

74 § Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija

Painotamme sitä, että Suomessa tulee olla kattava verkosto eläinten hyvinvointimääräysten valvontaan.

75 § Poliisi

Poliisi on keskeinen viranomainen eläinten hyvinvoinnin valvonnassa. Painotamme, että poliisille tulee turvata riittävät resurssit työhönsä.

Valvonta

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

On olennaista, etteivät lain ja asetusten yksityiskohdat tee valvonnasta liian vaikeaa, saati mahdotonta. Pidämme hyvin tärkeänä, että lakiehdotus mahdollistaa nopean ja tarkoituksenmukaisen tiedonkulun viranomaisten ja eri toimijoiden välillä.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Pidämme hyvänä, että valvontaviranomaisilla olisi mahdollisuus käyttää apunaan asiantuntijaa tai avustajaa. Suomen Kennelliitolla on 19 alueellisessa kennelpiirissään vapaaehtoisia kennelneuvojia, jotka tukevat, neuvovat ja kohteen mukaan myös valvovat kasvatustyötä. Kennelneuvojat ovat Suomen Kennelliiton luottamushenkilöitä, jotka saavat tehtäviinsä koulutuksen. Kennelneuvojat antavat myös lausuntoja käynneistään.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pykälän neljäs momentti pitää sisällään eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuuden eräitä koirille perinnöllisten vikojen johdosta tehdyistä leikkauksista ja muista toimenpiteistä. Siitä, mitä toimenpiteitä ilmoitusvelvollisuus koskisi, säädettäisiin myöhemmin valmistuvalla jalostusasetuksella.

Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että Suomen Kennelliitto on vahvasti mukana asetuksen valmistelutyössä. Se, millaisista toimenpiteistä on ilmoitettava eteenpäin, on määriteltävä hyvin tarkkaan. Ilmoitusvelvollisuus tuo eläinlääkäreille lisävastuuta ja työtä. Myös koiranomistajia on valistettava.

Koiranpentuja syntyy myös Kennelliiton ulkopuolisten koiranomistajien tuottamista yhdistelmistä. Kennelliitto valvoo alaistaan koirankasvatustyötä, mutta järjestäytyneen koiraharrastuksen ulkopuolelle jäävän koirien pennuttamisen valvonta on haastavampaa.

Kennelliitolle on keskeistä se, että ilmoituskäytännössä on käytännössä hyötyä koirien terveysjalostukselle. Siksi Kennelliiton tulee saada tietoa eläinlääkärien tekemistä ilmoituksista koirarotu-, jopa koirakohtaisesti. Kennelliiton on voitava tarvittaessa asettaa jalostuskielto koiralle, jolle on tehty operaatio jonkun perinnöllisen vian johdosta. Jos ilmoitukset jäävät vain tilastotiedoksi Ruokavirastoon, ei niistä ole käytännön hyötyä koiranjalostukselle.

On myös otettava huomioon se, että liian tiukkojen rajoitusten luominen voi johtaa siihen, että koiran terveydelle ja hyvinvoinnille tarpeellisia operaatioita jätetään tekemättä ilmoituksen pelossa. Perinnöllisiksi luokiteltavien vikojen ja sairauksien kliininen kuva eroaa roduittain ja yksilöittäin merkittävästi. Tämä tulisi myös huomioida mahdollisia jalostuskieltoja määriteltäessä.

Rangaistussäännökset

109 § Eläinsuojelurikkomus

Pykälän ensimmäisen momentin 10. kohta ”rikkoo 26 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä eläimen jalostukseen käyttämistä koskevaa kieltoa” on ongelmallinen, koska viittauspykälän kyseiset momentit ovat hyvin tulkinnanvaraisia. Eläinjalostusta koskeva pykälä tulisi muotoilla niin, että kiellettyä jalostusta ei ole mahdollista toteuttaa tietämättään.

110 § Eläintenpitokielto

Eläintenpitokiellon valvonta ei nykyisin toteudu kyllin hyvin ja kynnys on liian korkea. Pidämme erittäin tärkeänä, että lakiehdotus mahdollistaisi tehokkaamman valvonnan.